

Gazet'a esó de 2 ori: Mercuria si Duminéc'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunát6ria.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de facare publicare.

Nr. 79.

Brasiovu 23 11 Octobre

1869.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasiovu 22 Octobre.

Abia va trece tergulu de anu din septeman'a acésta, care pana acum esi mai bunu decatu de miulocu, si indata voru incepe luptele pentru a-legerile la nóu'a organizare a corpurilor representative si in districtulu nostru. Amu luat cu mare machnire la cunosciintia, ca din reclamarile cele multe facute de catra romani, nu s'au primitu de bune nici ale celor, care dovedira prin pretiulu cumpararei, indoitu si intreitu competinti'a dreptului de alegere. Mare pondu se pune pe pretiurea caselor, dupa cum cere numai interesulu celor, caroru nu le vine la socotela imultirea numerului alegatorilor romani. Apoi óre se mai póte aflá adevverulu canduva, candu elu depinde totu numai dela sucitorii lui in interesulu propriu?! Beneficia et jura sunt extendenda non vero tolenda, asia, incatu lá asemeni dubietati mai bine se se recun6sca, decatu se se denege dreptulu politicu. Dar' din pétra saca apa numai Moise a scosu, candu a datu in stanca cu toiagulu facatoriu de minuni. Cu t6te aceste nici unu romanu se nu fia, care avendu dreptulu, se se retraga cumva dela folosirea lui pentru cumpan'a ecuitatii si a libertatii, ca-ce asia odata ne vomu pomeni familiarisati cu totii prin restristea timpurilor, cari ne recomanda a primi totu palmaculu de dreptu politicu ce ni se cuvine si care nu se da, decatu celor, cari cu poteri unite si cu braciul inaltu se lupta pentru elu. —

Mai la vale publicamu totu in caus'a acesta pasurile dela Cincu mare, unde cu t6te promisiunile reciproce date inainte de alegeri, pentru alegeri, in fine se vediura romanii insielati, incatu in mai multe comune nu se alese nici macar' unu romanu. Pana candu va fi romanulu atatu de lesne creditoriu promisiunilor vulpine, n'are ce astepta pascile politice, cari ele sosescu numai pentru cei sireti pana candu au trecere inaintea simplei sinceritati. Ei bine, déca ni se restringu drepturile, se ni se restringa in proportiune si sarcinele; dar' pana candu ne aflamu incarcati de sarcini cá ori si cine, avemu cuventu a misca t6te catu de susu pentru mesur'a dreptului si inca a dreptului nationale competent, de care natiunea romana n'a resignatu nici va resigna nici odata; de l'ar fi abrogatu una suta de diete, ea totu se va lupta pentru cá se se faca odata corpu.

In Sibiiu inca se afla romanii siliti a se plange la ministeriu in contra explicarei § 9 din regul. provisoriu, ce suna: „Sibiiulu si Brasiovulu tramitu pe diumetate, celelalte orasie 2/5 si alte locuri pretorali 1/5 din numerulu intregu alu deputatiloru cercuali in adunarea scaunale.“ Magistratulu explica acestu pasagiu asia: Déca t6te comunele tierane tramitu la adunarea scaunale d. e. 140 deputati, apoi Sibiiulu si Brasiovulu inca póte tramite 140; pre candu romanii tienu de sensulu legei, cá in casulu de susu cetatea se tramita numai pe diumetate, adica 70 deputati la adunarea scaunale. Déca ar' fi corecta pretensiunea magistratului, apoi de ce se se mai teroiésca reprezentantii comunelor la adunari districtuali, candu cetatea se duce acolo cu majoritatea in straitia?! Legistulu nu si a potutu bate jocu intru atata de represen-

tanti'a cercundariale, incatu ea se nu póta face majoritate; altfelu totulu ar' fi unu arbitrariu, una scamatoria. — Se ne mestecamu bine in lupta petutindenea, ca ea ne otelesce si tocma acésta ne va apropia mai securu.

In obiectulu sc6leloru comunale se facu pasi gigantici si totudeodata se botéza comunele mestecate de comune maghiare, si déca romanii facu majoritatea. Exemplu lu vomu vedé in Arpatacu, si apoi? Viderint confessionales! —

De e gluma, nu e buna.

Contele Nicolau Bethlen in „Dipl. Wochenschrift“ rev6ca si prov6ca timpii sclaviei natiunei romane, timpii Aprobatorulu si Compilatatorulu! ai uniunei celoru trei natii in Transilvania si spre scopulu acesta consiliaza diet'a cá se multumésca numai pe sasi in cadrulu constitutiunei si apoi se se infiintieze éra si aliantia séu **uniunea** maghiariloru, secuiloru si sasiloru, ca-ce asia se potu didi cetati in aeru, forturi in contra romaniloru. Romanii dice, au in Ardélu numai o partita mica opositiionala, care nu se póte multumi, ca ea vre destramarea Austro-Ungariei? sel.

Bethlen merita respunsu priu diurnalele Europei, cá se lu cun6sca cu pe ai sei, ca unde tientescu ei cu necurmatele lovituri si diaboléscele metechne atientite asupra romaniloru, d6r' spre ai pune ér' sub jugulu feudal? Caus'a Tofaleniloru e semnu reu! Ce uniune mai incapa altfelu acolo, unde principiulu statulu e egala indreptatire? Astfelu compromiteti statulu dle conte si constitutiunea, cu revocari de aliantie din timpii tiranismulu si ai sclavagiulu?! Esta ve e spiritulu de libertate, dle cavaleru Bethlen si consoci, cá spre a poté apasa si paralisa pretensiunile nationali romane se resuscitati d6r' si iobagia?! — Ei d. conte, romanii n'au destronatu pe inalt'a dinastia Absburgica, cá se le poti imputa, ca voru destramarea monarchiei maghiara-austriace; ci romanii au facutu sacrificia pentru sustinerea tronulu si pentru patria, si face si adi, incatu numai cavaleri machiavelistici se mai incumeta ai disputa lealitatea comprobata. Apoi romanii n'au opositiune mica, ci t6ta natiunea cu trupu cu sufletu e unanima in dorintie si opositiune si se lupta pentru drepturi nationale si pentru limba tocma in cadrulu constitutiunei, ér' nu extra muros, si se lupta tocma in consciinti'a de patriotu adevveratu, care -si iubesc vatr'a, si e mare si in suferintiele sale totu din amóre patriotica. Alte strune trebuie intinse d. conte, ca incercari de aceste feudalitices'au deochiatu; stima, multumire, dreptu perfectu egal, si aliantia generale e asecurata. Cine nu vre acésta, acela nu e amicu, ci dusmanulu celu mai neimpacatu alu patriei, si chiaru si alu natiunei maghiare. Nota bene! Omne nimium nocet! —

Urmariile increderei romaniloru.

Cinculu mare 18 Oct. 1869.

„Il vederemo“ ultimei nóstre corespondentie, in privinti'a nóuei organizatiuni a fundulu regescu, in sensulu statutulu octroatu si alu apendiceii sale, s'a realizatu tocma spre neasteptarea nóstra.

In acestu scaunu locuitu intr'unu numeru insemnatu de romani, cari póta t6te povarile publice egale cu conlocuitorii loru de natiunea sasésca, s'au realizatu alegerile comunitatiloru precum si alegerile

in comunitatea séu reprezentanti'a scaunale incependu din 21 Septembre pana in 10 Octobre a. c. t6te sub presidiulu siefulu dela oficiolatu Cinculu mare, a judelui regiu Fridericu Eitel.

Dupa informatiunea capetata, singuru numai in opidulu Cinculu mare au esitu prin prim'a alegere cei 56 membri ai comitetului opidanu si cei 13 membri pentru reprezentanti'a scaunale, cu majoritatea absoluta receruta dupa lege, pe candu in celelalte comune, tienat6rie de Cincu nu se potu statoru numerulu alegundiloru, din pricina, ca s'a impartitu voturile si nu au capetatu numerulu recerutu, majoritatea legale.

Precum audu spre efectuirea a dóuei alegeri cu scopu de a duce in deplinire intregirea corpurilor representative, se voru insarciná cei trei inspectori scaunali, de órece judele regiu va se lié partea la parlamentulu centrale in Pest'a, unde este alesu de deputatu.

Spre informarea p. t. publicu cetitoriu voiu se impartasescu, cumca romanii din acestu scaunu de timpuriu au facutu pasi necesari, atatu prin diurnalistica catu si la locurile competente, cá la compunerea corpurilor representative din acestu scaunu se se ié respectu cuviintiosu si la numer6s'a natiune romana din acestu scaunu.

In acesta cauza alegatorii din opidulu Cinculu mare in numele loru catu si a celorlalti frati din scaunu au indreptatu catra ilustritatea sa comite natiunei sasesci una petitiune bine motivata, cá inaltu acelasiu se priveghieze, cá noi romanii din acestu scaunu se nu fimu eschisi dela participarea in corpurile representative alegunde cu dreptulu nostru, in a carei urma ni se impartasi in resolutiunea dela comitelesasescu, Sibiu 4 Iuliu 1869, Com.-Nr. 866/1869, ca elu n'are aici influintia, si cererea nu se póte justifica, pentruca la alegeri nu se póte privi respectarea diverselor interese nationale or' confesionale, **ci singuru numai cele comunale**, ca-ce comun'a politica n'are nationalitate, n'are relegiune. —

In acésta resolutiune, este, dupa neinsemnata' a nóstra parere, indirecte disu, cumca fratii nostrii sasi si concetatieni nu sunt obligati „de lege lata“ a alege si romani, ca-ce statutulu nu face acesta descliniere.

Asia s'a si intemplat, ca-ci de exemplu in comunele: Cincusioru, Ghierdelu, T6rel'a, Bruiu, Siomartinu, Merghindelu, Siulumberchiu, Hundrubechiu si in mai multe pana acum nu s'a alesu nici unu pitioru de romanu.

In acestea comune dupa ruginitele puncte regulative de mai inainte totusi se mai aflá cate unu romanu si in satele mixte in comunitate. Acum se vede, ca principialminte, in comunele amestecate, **sasii nu au voitu a alege si romani, avendu ei majoritatea in mana.** Romanii au luat parte cu totii si au avutu buna intielegere cu sasii; ei li au promis, ca voru alege si romani, numai se d6 romanii voturile lor la sasii alegundi, cea ce romanii bona fide au si facutu, pre candu sasii au datu voturile totu numai la sasi. — **Poftimu incredere!**

Mare amaratiune au causatu acésta prudentia, vedienduse romanii insielati, in catu le spunu sasiloru pe facia: noi purtamu t6te povarile publice egale si le amu purtatu cu voi asemenea, dara acuma, vediendu, ca voi nu ne concedeti a luá parte si la drepturile politice in asemenea mesura, nu vomu mai purta dara nici greutatile publice cu voi asemenea. Asta este dreptate, egalitate de dreptu, divisiunea egale de dreptu?

Cum puteti voi pretinde dela noi se fimu frati in oblegaminte si eschisi din drepturile fratiesci?

Acum v'ati datu pe facia, acuma in timpulu luminarei comiteti voi vis-à-vis — cu noi asta crima, care ne vatama pana in anima! La acestea t6te respundu fratii sasii, ca acesta este pamentulu lor si ei nu vreu se ne cun6sca pe noi de egali

indreptatiti. Din acestea póte vedé on. publicu liberalitate saséscă, — manifestata in secl. alu XIX.

(Va urmá.)

Inca ceva la sinodu.

Pre candu scriemu acestea, sinodulu va fi deja adunatu. Nu ne e scopulu a mai insirá la obiecte, care ar' fi de luatu in considerare din partea marelui sinodu, ci voim se ne exprimam numai parere de reu, ca fiindu lucrulu cam pripitu, alegerile deputatorilor s'au facutu, credemu, in multe eparchie, póte si altfelu de cum ar' pretende agendele acestui sinodu. . . . Nu voliescu a vorbi in specie despre alegerile deputatorilor vicariatului Fagarasiu unde amu fostu de facia (aici s'au alesu doi preuti, fiinduca vicariatulu cuprinde in sene si protopopiatulu Venetiei inf.), ca-ci in vicariatu suntu si preuti harnici, si dintre acestia s'au alesu doi, inse in multe protopopiate nu affi decat mai numai preuti moralisti séu cari nu s'au mai ocupatu cu asemenea cestiuni, ce au se se pertracteze in sinodu, nici au studiatu, stadiulu de dreptu alu autonomiei nóstre provinciale bes. de astadi, fiinduca dór' nu cetescu foile séu ca unii suntu prea scumpi, seraci'a nu excusa; prin urmare ce póte se astepte clerulu si alegatorii lor dela unii cá acestia. — Sinodulu acest'a, de si trebuie se lu numimu „mare“, totusi dupa ce dela óre care din dóua locuri nu s'a incuvenientiatu, cá se liè si mirenii parte precum s'ar fi doritu: — asia sinodulu va stá numai din vr'o 38 protopopi (aici se intielegu, si v.-protopopii si administratorii) si din toti atati'a preuti deputati, cu totulu: 70—76 individi. Asia dara ne-ar' fi placutu cá deputatii alesi pre langa respectivii protopopi se fia alesi din celi mai invetiati si preceptii teologi, incatu se fia apriatu reprezentatu acestu sinodu, pre langa protopopi, „de preutii spiritului modernu“ si cari se póta fara temere scarmaná cestiunile ivite. Si cu atatu mái vertosu, ca-ce multi se temu, ca la sinodulu acést'a se va procede absolutistice, se voru afla tóte gata si numai catu se voru comunicá si descoperí cestiunile sinodului, ér' acest'a va fi silitu (?) a le primí, chiaru cum s'a observatu acést'a la rom. cat. — Nu credemu inse, ca deputatii -si voru calcá mandatulu, si in contra cuscientiei lor -si voru pleca capulu la tóte, cari nedeslegunduso pro base liberali — ne voru tiené ér' incatusiati in organismulu besericeii nóstre. Eca pentru ce preutulu P. in sinodulu din Fagarasiu propuse, cá sinodulu se aléga deputati, din profesorii Blasiului, cari ori si cum suntu mai dedati cu cestiunile ce cadu in sfer'a sinodului, ér' de alta parte se incungiurá si spe-sele ce au se le faca deputatii preuti tramesi din eparchia. Dar' nu a avutu placere acést'a propunere din partea celor aspiranti. . . .

Se ar' paré póte, ca prin espresionile de susu a-si trage la indoíela intentiunile cele nobile ale Exc. Sale ce le va descoperí facia cu sinodulu. Nici decatú! Ne tememu numai, ca voru fi in sinodu si de acelia, cari voru fi prea ultramontani, si cari de exemplu voru mai sustiené celibatulu cu tóte armele. — Faca-se ori cine celibe si calugaru, carele voliescu a se lapedá de pasiunile lumesci, si carele pentru aceste -si are defectele sale, ca-ci nu i stamu in contra, si chiaru pre unu preutu veduvu, carele traindu cativa ani cu credintios'a-i so-cia si morindui acést'a, se retrage in murii singuritatei, cá se i odichnésca sufletulu si trupulu de suferintiele ce portá. Despre unulu cá acest'a dicemu cu scriptur'a, ca „bine-i va fi lui de va remané asia.“ — Dara a se lapedá cineva de viéti'a conjugala si a se face celibe nu mai cá se se faca domnu mare, atunci in atare casu nu ne place celibatulu. — Bine a disu unu preutu, ca „celibatulu preste totu in beserica'nóstra e una institutiune, carea nu mai are védia, si prin urmare ar' trebú delaturata.“ In congresulu romaniloru gr. or. precum amu auditu, dlu prof. Dr. Glodariu a volitu se vorbésca in cestiunea celibatului si cá preutii, si déca le móre soci'a séu se despartiescu, se se póta casatorí a dóua óra, inse din óre-care cauza s'au pusu tóte ad act'a. Credemu, ca n'au volitu se faca dloru inceputulu?! — Si óre intru adeveru nu póte face si preutulu unu pasu gresitu in casator'i'a sa? Se punemu, cumca soci'a lui si-a calcatu credinti'a, cu care i a juratu inaintea s. altariu si óre un'a cá aceea mai póte fi de socia unui preutu, ca-ci pravil'a nu lierta, cá preutulu tienendu una atare socia se mai póta intr'a in altariului Domnului cá preutu! Si éca dar' contradicere! . . .

Celibatulu e si in contra legiloru naturali; si din parte-ne nu mai aducemu motive pentru acest'a

asertiune, ca-ci le sciu sinodalistii mai bine cá noi! Atat'a e constatatu, ca chiaru acuma in timpulu presente si rom. catolicii scriu in contra lui. Si déca acestu sinodu nu se ocupá cu elu, de securu se va ocupá venitoriulu congresu.

Repetamu: Condamnamu ultramontanismulu celu urgisitu de tóta lumea civilisata, si dorimu introducerea si regularea organismului besericescu pre base liberali si intre marginile legei auctorelui naturei!!!
† Unu micu Hiacinte.

M. Ostorhein 16 Oct. 1869.

Adi s'au finitu alegerile de deputatu; stanga-ciulu Berzenczei Lászlo a isbutitu a fi alesu cu maioritate mai bine de 200 de voturi in contra lui Vály Károlyy magistrulu de posta si candidatulu partitei deákiane. Inainte cu 2 ani chiaru cu oca-siunea alegeriloru ascultandu si eu prisiunile mari ce le faca Berzenczey nu numai alegatoriloru sei, — ci si romaniloru, — me bucuramu de reusirea lui, adi inse, candu ne potemu reimprospetá usioru portarea sa din diet'a trecuta, nu ne mai potemu face ilusiuni despre dsa; si inca, déca ati fi fostu si dvóstra de facia si déca ati fi audita cu mene dimpreuna, cadu de marsiavu si ce expresiuni si injurari triviale inpartea din galeri'a dietei dlui Alexandru Mocioni, pentruca a cutezata a apará cestiunea nationalitatiloru: atunci amu dice impreuna: ca stangacii, cari se tienu liberali, n'au potutu candidá pre alta persóna, care si in facta se documenteze, ca are simtieminte intr'adeveru liberali si democratice. Ei toti suntu egoisti suprematici. —
L. C.

Contribuiri

la pastrarea vietiei Tofaleniloru, 26 familii, 300 suflete!

Stimate Dle Redactoru!

Subscriberii ve rogamu se binevoiti a publica in stimatulu dvóstra diurnalu numele prea onoratoriloru Domni, cari s'au grabitu a ne ajuta, si ajutandune, a sustiené in noi viétia pre catuva timpu, carora le aducemu multiamita publica, si ve rogamu ai insirá cu numele:

1. Petru Badila	5 fl.
2. Dr. Ioane Nemesiu	3 fl.
3. Dr. Ioane Bercia	2 fl.
4. Ioane Badila	2 fl.
5. Dr. Demetrie Recuciu	1 fl.
6. I. Hanea	5 fl.
7. Iacobi Bologa	2 fl.
8. Capitanulu Bradu	1 fl.
9. Elia Macelariu	2 fl.
10. Ioane Popescu prof.	1 fl.
11. Petru Rosca senator	1 fl.
12. Zacharia Boiu parochu	1 fl.
13. Petru Manu cons.	1 fl.
14. N. Cristea redactoru	2 fl.
15. Ioane V. Rusu prot.	1 fl.

Repetiendune rogarea remanemu ai onoratei Redactiuni umiliti sierbi de 3 septemani aruncati in midiuloculu ulitiei 26 familii, 300 suflete:

Tofalu 18 Oct. 1869.

Ioane Tataru, Teodoru Szaba, Ioane Moldovanu, Zacharia Moldovanu, Dumitru Moldovanu si socii de o sórte.

Avisare!

Ajutate, ca si Dummediu te va ajuta!

Timpulu inaintéza, si cu elu avemu se inaintamu si noi, cá se nu fimu cei remasi, cá vai de noi!

Puterea vapórelui au strabatutu si in laintrulu tieriei nóstre, si adi, mane va se tréca pre dinaintea praguriloru nóstre calea ferata, ducundu, rapindu cu sine tóte folósele materiale, care trebuieca se le exploatamu noi de timpuriu in interesulu nostru! — Cum inse vomu puté pune man'a pre acele, cum le vomu puté retiené pentru noi? Déca nu ne vomu tredi din somnulu celu vechiu, din lertargi'a secularia, care cá unu blastamu ne apasa?

Midiulócele de inaintare, de scapare de seracia, de asigurarea unui viitoriu mai bunu, suntu multe si feliurite, noi se imbraciamu atatea numai deocamdata, cate putemu, dara se nu mai tienemu pre nici unu minutu manele in sinu, se nu ne mai in-credemu numai noroculu orbu, nu ursitei, — se nu crutiamu cruceri atunci, candu ne putemu ase-cura fiorini cu ei, nu — se nu nescumpimu, sgar-cimu pentru unu fiorinu, candu cu acela -ti poti asecura averea ta in contra focului mistuitoriu, si a grandinei pimicitória in pretiu de sute de fiorini.

Aceste suntu pentru prim'a óra cuvintele fratiescu catrá poporu si confrati, in cause de asemenea natura!

Singuru in sperantia acea, ca voui fi intielesu, amu luatu asupra-mi si acésta sarcina, primindu a-gentur'a pentru comitatulu Solnocului interioru din partea bancei generale de asiguratiune reciproca „Transilvani'a“ cu indreptatire, deocamdata:

a) a primi subscriptiuni pentru actiuni,
b) asigurari in contra focului, deci dorescu, cá inainte de tóte se se asigureze besericele, casele de scóla si casele preotiescu, — éra dupa aceea, cá fiacare locuitoriu se-si asigureze edificatele sale private, bucatele etc.

Doritori de asigurare au se insemneze la edificate:

a) Nrulu casei, sub care suntu?
b) Numirea séu scopulu edificului, d. e. cas'a de locuinta, gradiu, siura, granariu séu gabanasiu?
c) parteru, séu cu catu (contignatie, redicature),
d) din ce materialu e facuta partea inferióra, si din ce acoperisiulu, adica cu paie, sindile, tiegle?
e) podulu e boltitu, séu blanitu cu schinduri?
f) in ce departare suntu edificatele invecinate, cu ce suntu acele acoperite de o parte, si de alta?
g) ce i de asiguratu? edificulu intregu séu numai acoperisiulu si scaunulu lui — séu coperisiulu cu scaunulu lui si tóte partile ardebile ale edificului? si in ce pretiu?

Deslucirile mai de ameruntu le voui impartasi cu gur'a, — altcum respectivii domni protopopi tractuali au capatatu cate unu exemplariu din statute, — éra subscrierile incepute la actiuni, si la asigurarea edificiloru besericescu si private, me facu a crede, ca nu m'amu insielatu, in desteptarea poporului, si ca voui fi norocosu a vedé emulatiune intre cei mai departati, si intre cei mai de aprópe de o potrivá.

Inca odata se ne ajutoramu noi insine pre noi, ca si Ddieu ne va ajuta! —

Desiu 4 Iuniu 1869.

Gabrielu Manu m/p.,
jude supremu.

Dela diet'a Ungariei.

Dupa cum anunciaramu, in 16 se redeschise diet'a aflanduse vr'o 200 dep. de facia. S'au presentatu mai malte petitiuni, intre cari si a Cetatii de Pétra pentru a nu se stramuta tribunalulu distr. la Bai'a mare. Se prochiama intre altii si Eug. Mocioni verificatu; apoi se impartasira consemnatiunile interpelatiuniloru, intre cari a dep. Bórlea pentru „Alb.“, a lui Iurca pentru certele intre romani si ruteni in Sigetu, a lui Dr. Hodosiu in caus'a dd. Hajdeu si Urechia, cá membrii ai asociatiunei si alte proiecte.

In siediinti'a din 18 intre altele fece una expunere min. de finantia asupra bugetului, care se incredintiá comisiunei finantiarie, pentru a se tipari spre impartire. Apoi se propuse unu creditu supl. pentru calatori'a imperatului in Orientu in sum'a de 150.000 si se provocara sectiunile la lucru. —

Diurnalele din Vien'a dupa „Osten“ asiguréza, ca in loculu ministrului Wenkheim e denumitu Rajner chefulu comitatului Baciu (nu Szomsich) si numai dupa reintórcerea Maiestatei Sale din calatori'a din Orientu va intra in postu. —

In Dalmati'a insurgentii nu glumescu. La un'a deputatiune tramisa dela comun'a Castelnuovo, cá se le consilieze supunere, au aratatu dosulu. Ei se afla mai multe mii retrasi in munti si pregatiti a primi ataculu trupeloru amentiatórie! Din munti se cobóra la portu cate unu despartimentu si impedeca corabiale, cari vinu cu ajutorie. Se respandesce, ca unu colonelu si unu adjutantu, care luase o pusetiune curagiósa in contra loru, inca cadiura victima insurgentiloru. Unu oficiru c. r. din Cataro serie in „Tagespost“, ca déca nu se va tramite unu ajutoriu de 10 mii nu se póte nimicu intreprinde in contra insurgentiloru, pentru ca ei au sistemulu loru de lupta si la spate pe muntenegreni sipóte si banii Rusiei; apoi foculu nutritu nu se stinge lesne.

Granitarii serbi se pregatescu mereu pentru a-si castiga valórea protestarei in contra desfintiarei regimentelor cu incetu si pe indeletele, cum se executéza planele celea cerbicóse.

nulu celu mare alu divului Traianu se va realisa in Oriente, si atunci . . . atunci „Ginte mai alésa nu va fi pe pamentu inaintea nóstra.“

(Aplause entusiaste si prelungite, cari si in cursulu discursului, adesea ori intrerupseser pe oratoru.)

Dupa domnulu Papiu luandu cuventulu domnulu I. Heliade Radulescu, presedintele societatiei academice, dice:

„Domniloru, astadi e diu'a cea mare, in care se eterniza memori'a lui George Sincaiu, unulu dintre cei mai mari romani, martiru alu romanismului. Se traiésca Romani'a!“ — (Va urmá.)

Cronica esterna.

Carolul I. Domnulu Romaniloru logoditu.

„Monitoriulu“ Romaniei da la cunosciint'a romaniloru urmatóriele:

„Pré Inaltiatulu Domnu alu Romaniloru a adresatu dlui presedinte alu consiliului de ministri urmatóriele depesia telegrafica, data din Neuwied in 4 Octobré:

Dlul presedinte alu consiliului de ministri!

Chiamatu prin sufragiulu natiunei romane de a presiede la destinatele ei, ingrigirea de a lucra din tóte fortiale mele la desvoltarea si fericirea noiei mele patrie a devenitu singurulu si uniculu scopu alu vietiei mele.

Candu amu primitu tronulu, care -mi fú propusu de iubirea si increderea unui poporu intregu, nu mi-amu ascunsu, ca gandirea intima, care a presidatu la aclamarea unanima a principelui strainu, a fostu acea de a vedé intemeinduse in Romani'a o dinastia statornica, care se fia scutita de fluctuatiunile politice, la care tier'a putea fi espusa, precum si de a se afia mai pre susu de rivalitatile si luptele partiteloru.

Déca despre acést'a asi fi pututu pastrá in sufletulu meu cea mai mica indoiéla, ea ar' fi disparutu inaintea manifestatiuniloru necontenitu repetate, si ale cameriloru si ale mariloru corpuri ale statului, si ale intregi tieri in generalu, care n'a lasatu nici odata se tréca o ocaziune fara a-mi aduce aminte acésta aspiratiune, totu atatu de ardentu catu si legitima a poporului romanu.

Eu pururea amu tientitu de a satisface catu mai curendu acésta dorintia, atatu de scumpa romaniloru, si éca -mi a fostu cu neputintia de a o indeplini, pana la asta óra, vin'a a fostu a impregiurariloru, precum si a graveloru ocupatiuni, cari au absorbitu antaia ani ai domniei mele.

Astadi suntu fericitu de a puté dá poporului meu garantiile de ordine si de stabilitate, pe cari ele reclama pentru viitoriulu seu, vestindu-ve, ca eu amu indeplinitu logodn'a mea cu principes'a Elisabeth'a de Wied, nascuta in 29 Decembre 1843.

Aducundu prin canalulu dvóstre acestu factu la cunosciint'a tieri, caria amu consacratu existintia mea intréga, antaia mea datorita este de a me adresá cu rugi cate Atotu-Puterniculu pentru cá elu se protéga si se binecuvinteze Romani'a in nóu'a era ce o conduce inainte, si se-mi dè intieptiunea si fortiele necesarii, spre a face fericirea sa.

CAROLU.

Logodn'a Inaltimei Sale Domnului Romaniloru s'a facutu in castelulu de Wied pe Rinu, langa Coblent'a.

Viitória Dónna a Romaniloru este fiic'a principesei Mari'a de Wied si a repausatului principe Hermann de Wied. Famili'a princesei, suverana asupra principatului de Wied pana la anulu 1806, este legata prin de aprópe inrudire cu curtile Rusiei, Suediei, Olandei, Württembergului etc.

Natiunea romana de pe acum se póte felicita despre jun'a sa suverana, care se deosebesce totu atatu prin gratiile si blandeti'a sa, catu si prin nobletia animei sale, ea. prin virtutile sale, va sci, impreuna cu augustulu seu sociu, a realtia splendórea tronului Romaniei.“ —

Parisu 18 Octobré. Toti membrii stangei au publicatu unu manifestu, prin care consiliaza cá deputatii se nu mai faca manifestarea propusa pentru 26 Octobré; acésta manifestare ar' aduce numai o rescóla, care n'ar avé altu resultatu, decatu numai a recalí puterea personale. Manifestulu promite revendicarea democratiei radicale, dupa deschiderea sesiunei.

Cris'a ministeriale urméza. Latour d'Auvergne, ministrulu de externe, si-a datu demisiunea; d. Drouin de Luys este chiamatu la Compiégne, d. de Rouher va merge si elu acolo Mercuri. — „Rom.“

Madridu 16 Octobré. Dupa o lupta, care a tienutu o óra, insurgintii din Valenci'a s'au pedatu. Trupele guvernului au ocupatu cetatea. —

Parisu 17 Octobré. Diuarile „La Nation“ si „Le Temps“ mentionéza sgomotulu despre unu nou cabinetu, in care voru figurá Rouher, Laveney, Lavalette si Emil Ollivier. — Cris'a a trecut. —

Petersburg 16 Oct. Imperatulu Rusiei va plecá astadi din Livadi'a pentru capitala. — „Mon.“

Varietati.

† **George George Joanu**, negutiatoriu si proprietariu in Brasieu, dupa unu morbu intestinu de patru septemani, providiutu cu St. Taine, -si fini cursulu vietii in 8/20 Octombré 1869 la 8 óre sér'a, in alu 65-le anu alu etatei!

Multu intristat'a socia a repausatului in Domnulu, veduv'a **Elena** nascuta Nicolau, d'impreuna cu ficele Maria de Prunculu, Elen'a Boltresu si Victori'a Orgidanu, ginerii Luca de Prunculu, Fridericu Boltresu si Georgiu Orgidanu in numele nepotiloru: Sara, Elena, Fridericu si Georgiu, precum si in numele consangeniloru, cu anima infranta de doliu incunosciantiaza despre nereparabilea acésta perdere pe tóte rudeniele indepartate, pe amicii si cunoscutii repausatului in Domnulu, invitandui cu tóta onórea a lua parte la tributulu onórei celei de pe urma.

Remasitiile pamentesci ale repausatului se voru asiadia la repausu eternu in mormentulu familiei, cemeteriulu bes. la St. Treime pe Tocile, Sambata in 11/23 Octobré, la 3 óre dupa amédia, dela casele repausatului, strata Scheiloru.

Fia'i tieren'a usióra si pomenirea eterna! fiinduca n'a fostu nici o intreprindere pentru scopuri nationale, si caritative, unde se nu fi luat parte de frunte cu sacrificiale familiare. —

Brasiovu 9/21 Octobré 1869.

PUBLICATIUNE. Societatea rom. de lectura din Gherl'a in intielesulu statutelor sale va avé adunare generala la 4 Novembre a. c. dupa amédi la 4 óre in localitatile societatii, la care se invita toti membrii ei din locu si din afara.

Din siedintia comitetului societ. tienuta la = Sept. 1869. Vasilie Popu, not. societ.

Literariu. „Elemente de mineralogia“ partea I de Stefanu C. Mihailescu au esitu la lumina: opu aprobatu de societatea fisico-matematica in Bucuresci se afla la librari'a Socec. —

— A esitu de sub tipariu editiunea a X a biografelor d. V. A. Urechia.

„Istoria Romaniloru“ de V. A. U. pentru clasele primarii, a se póte primi dela autore, Podu Mogosióei Nr. 39. —

„Curse de algebr'a elementaria“ de Ilie Ángelescu profesore de matematica. Carte autorisata de onor. ministeriu alu instructiunei publice pentru usulu claselor inferiorii din lycee. — Pretiu unui exemplariu 1 leu si 25 bani. —

„Carte de cetire“, cu deprindere asupra limbei si asupra stitului aprobata de consiliu permanentu alu instructiei pentru clasele, I si II primarie de ambele sexe. — Pretiulu 45 bani. —

„Fisic'a popularia“ aprobata de consiliu permanentu alu instructiei pentru clas'a IV-a primarie, ambele aceste de I. Ionescu. —

„ISTORIA ROMANILORU“ de A. Treb. Laurianu. Partea I. (din timpurile cele mai vechi pana la prefacerea statului in monarchie) pentru clas'a I gimnasiala. — Pretiu 84 bani. —

„Elemente de fisica“ de B. Naneanu. Partea I, pentru invetiamentulu secundariu de ambe

sexe, cursu inferioru. — Pretiulu intregu (2 parti) lei nuoi 3 50 bani. In librari'a Socec et Comp.

— „Exerciti'a in limb'a latina“ din autori clasici dupa Dünebier de Ioane Ionasiu, profesoru la gimnasiulu romanescu din Brasiovu, unu opu prelucratu cu multa diligintia in limb'a romana se afla in manile tinerimei incepatórie gimnasiale; elu va inlesni praxea si dedarea tinerimei de timpuriu a patrunde, firmanduse, in organismulu limbei materne cunosciintiele formelor sintactice. Brosiur'a ajustata cu tipariu legibilu si cu adausu de note ajutatórie la traducere in latina, cuprinde 84 pagine si arata calea invetiaceiloru a face si paralela intre limb'a romana si latina. Ortografia e cu semne si codicele. —

Ar' fi unu ce de doritu, candu ar' intra una cointielegere intre profesorii tuturor gimnasialor romane pentru tiparierea tuturor studialor prescriese séu traducerea lor in limb'a materna, pana candu la gimnasiale romane se voru afla tóte manualele prefacute in limb'a romana, imprumutanduse apoi unu gimnasiu dela celalaltu cu provisiunea trebuintósa. De aici ar' resulta si indemnulu si inlesnirea tiparierei; si din cointielegere in privintia cuprinsului ar' resulta si aprobarea generala a opuriloru si primirea lor in tóte gimnasiale romane, ér' pentru tenerime una binefacere. Una reuniune de toti, toti profesorii gimnasiali romani, si numai in punctulu acesta, ar' fi fórté salutaru! —

— Anticitati romane. In Sabari'a Szombathely in Ungari'a s'a aflu la saparea fundamentulu unei fabrice o moneta de aur de pe timpulu imperatului Valente cu inscriptiunea: d. N. P. F. Aug. Restitutor Republicae si in afundime de 2 stangeni se au aflu parieti de casa, pardoseli de strate, o catime de grau negritu, multime de óse ómenesci si alte monete romane de arama, vase pentru conservarea lacrimelor si caramide cu literile M. R. C. —

Nr. 52

2-3

Edictu.

Stefanu Serbanu legiuitu barbatu alu Mariei Padureanu din S. Ujlaeu gr. cat. cu necredintia parasandu-si de 15 ani, soci'a sa, prin aceste se citéza, cá in terminu de unu anu si una di se se presenteze la acestu tribunalu matrimoniale, ca-cj la din contra si fara de densulu se va proceda in cauza, in sensulu legiloru si alu canónelor.

Din sesiunea trib. matrimoniale, tienuta in Gherl'a la 8 Maiu 1869. —

AVISU

celoru in dreptu de a vinde obiectele medicamentale

BALSAM-PRESERVATIVU

uniculu medicamentu escelinte contra spasimiloru, bóleloru de stomacu de orice natura, epilepsia, colica repede, diarea, versaturi la femei impovórate, colera, colerina, restaurarea dupa bóle indelungate si regularea organelor mistuitórie, analisatu si aprobatu de chemiculu servitiului sanitariu din Vien'a si usatu de multe celebritati medicale.

Se tramite numai la primirea pretiului (pe comptantu) ori la posta (Postnachnahme). Pretiulu unei butelie originale cu capsula de cusutoriu si sigilu dimpreuna cu instructiunea in 3 limbe e 1 fl. 50 cr. In Brasiovu se afla in depusulu centralu in apotec'a lui MILLER la „corón'a de aur“, tergulu pescelui, si la Anken et Comp.; precum si in Bucuresci la d. I. Ovessa negutiatoriu. La apotecarii in: Esseg, Adele Deszathy; in Fagarasiu I. Megei, in Sibiu M. Sill si negutiati. I. Thalmeyer; C. Konya in Iasi; Dr. Hinz in Clusiu; Alb. Jeney in Muresiu-Osiorheiu; Paulu Breuer in Lapusiulu uog.; Rud. Smettau in Ploiesci; Csuta et Comp, negutiatoriu in S. Szt.-György si Ioane Ajtai negutiatoriu in Rosia; Aradu F. T. Probst; Alb'a Iulia C. Boosz; Temisiór'a A. Quirini, apotecari; Mediasiu apot. la „corón'a de aur“; Reginu S. Dietrich; Sigisiór'a I. B. Teutsch, negutiatori. 43

CURSURILE

la bursa in 22 Oct. 1869 sta asia:

Galbini imperatesci — — 5 fl. 85½ cr. v. a.
Augsburg — — — 120 „ 35 „ „

Redactoru respundietoru

IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

IOANE GÖTT si fiu HENRICU.